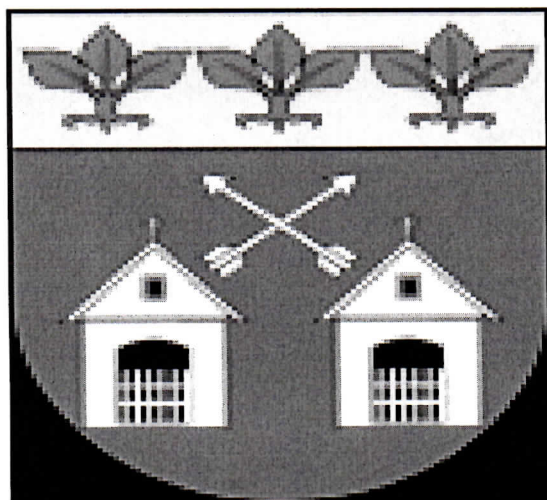

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ
W KOCHANOWICACH
W 2015 ROKU

SPIS TREŚCI

1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 1.1 Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 1.2 Struktura organizacyjna i kadrowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 1.3 Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników Ośrodka
2. Klienci Ośrodka
 - 2.1 Dane liczbowe i charakterystyka
3. Opis realizacji zadań
 - 3.1 Realizacja zadań z pomocy społecznej
 - 3.2 Realizacja programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"
 - 3.3 Praca socjalna
 - 3.4 Usługi opiekuńcze i pomoc osobom starszym
 - 3.5 Realizacja świadczeń rodzinnych
 - 3.5.1 Fundusz alimentacyjny
 - 3.6 Dodatki mieszkaniowe
 - 3.7 Działalność świetlic środowiskowych
 - 3.8 Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
 - 3.9 Realizacja Karty Dużej Rodziny
 - 3.10 Dział finansowo- księgowy
4. Inne działania Ośrodka
 - 4.1 Współpraca z innymi podmiotami
 - 4.2 Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy
 - 4.3 Przeciwdziałanie przemocy
 - 4.4 Wolontariat
 - 4.5 Inne działania OPS
5. Podsumowanie

1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

1.1 Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na podstawie art. 110 ust 9 ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r., poz.163 ze zm.) składam sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kochanowicach w roku 2015.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach powołany został uchwałą Rady Gminy w Kochanowicach Nr 1/I/91 z dnia 8 lutego 1991r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kochanowicach.

Ośrodek funkcjonuje w oparciu o **statut** zatwierdzony uchwałą Nr V/44/11 Rady Gminy w Kochanowicach z dnia 4 marca 2011r. w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kochanowicach.

Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej. Działa w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa regulujące jego zadania.

Ważnym dokumentem stanowiącym podstawę podejmowania działań w zakresie pomocy społecznej jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kochanowice przyjęta uchwałą Nr 314/XLI / 2006 Rady Gminy Kochanowice z 4 września 2006 roku.

Cele zawarte w dokumencie zmierzają do stworzenia warunków poprawiających jakość życia mieszkańców w szczególności grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2 Struktura organizacyjna i kadrowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

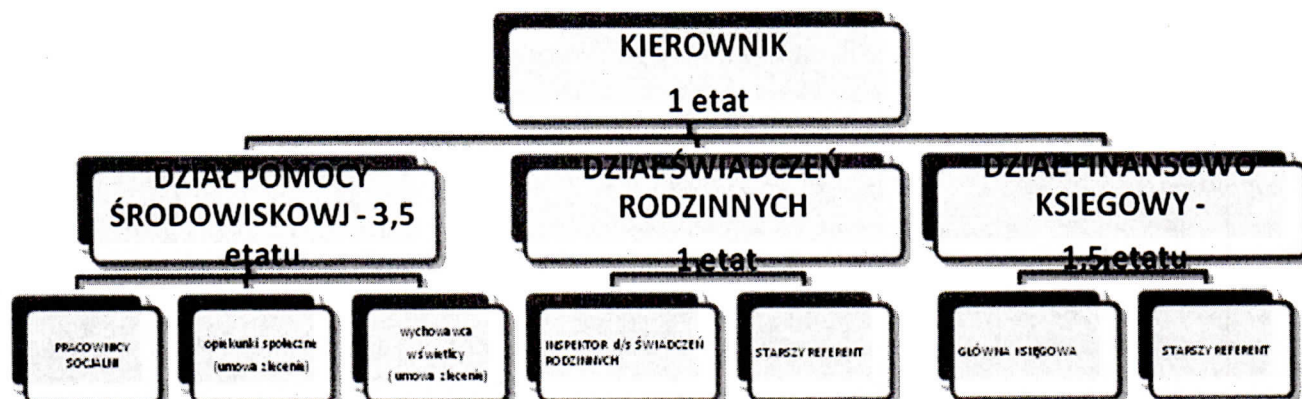

Tabela Nr 1. Ilość pracowników w GOPS w latach 2013- 2015

L.P	Działy Ośrodka	Ilość pracowników 2013	Ilość pracowników 2014	Ilość pracowników 2015
1	Dział pomocy środowiskowej	4	5	5
2	Dział świadczeń rodzinnych	1	1	1
3	Dział finansowo księgowy	2	2	2
	RAZEM	7	8	8

Źródło: opracowania własne

W 2015 roku zadania podejmowane przez Ośrodek wykonywane były przez ośmioosobowy zespół:

- 1 kierownik – 1 etat,
- 4 pracowników socjalnych – 4 etaty,
- 1 księgowa- 1 etat,
- 1 referent – 1 etat,
- 1 wychowawca – ½ etatu

Na terenie gminy funkcjonuje terenowy punkt GOPS w Kochcicach.

Istotą działania terenowego punktu jest ułatwienie dostępu do instytucji pomocowej, a tym samym załatwienie wielu spraw bez konieczności dojazdu do siedziby GOPS w Kochanowicach..

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż pomimo znacznego wzrostu zadań nakładanych na Ośrodek, faktyczne zatrudnienie w porównaniu z ubiegłymi latami nie wzrosło.

1.3 Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników Ośrodka

Warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie zespołu pracowników wyposażonych w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie.

Kadra pracownicza Ośrodka posiada wymagane wykształcenie, ponadto stwarza się warunki umożliwiające podnoszenie kwalifikacji.

Dokonujące się zmiany w obszarze podejmowanych działań przez instytucje pomocy społecznej wiążą się z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr, przygotowując ich do pracy w nowych, lub zmienionych rolach.

Tabela Nr 2. Wykształcenie pracowników Ośrodka na dzień 31 grudzień 2015 roku

L.P	WKSZTAŁCENIE	Liczba pracowników w 2013r.	Liczba pracowników w 2014r.	Liczba pracowników w 2015r.
1.	Wyższe podyplomowe	3	3	3
2.	Wyższe magisterskie	4	5	5
3.	Wyższe licencjackie	1	1	1
4.	Dyplom. prac. socjalny - specjalizacja I stopnia	2	1	2
5.	Dyplom. prac. socjalny	-	2	-
6.	Średnie	-	-	-
7.	Zawodowe	-	-	-
8.	Podstawowe	-	-	-

Źródło: opracowania własne

W celu uzupełnienia wiedzy w 2015 roku pracownicy brali udział w szkoleniach i seminariach organizowanych przez firmy zewnętrzne, a także korzystali z doradztwa zawodowego w ramach realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki w Katowicach projektu systemowego "Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego"

2. Klienci Ośrodka

Osoby i rodziny ubiegające się o świadczenia pomocy społecznej powinny spełniać dwa kryteria:

1. Kryterium dysfunkcji (bezrobocie, ubóstwo, bezdomność, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego itd.)
2. Kryterium dochodowe określone w art.8, ust.1 ustawy o pomocy społecznej, które od października 2015 roku wynosi:
 - na osobę w rodzinie- 514,00 zł.
 - na osobę samotnie gospodarującą - 634,00 zł.

2.1 Dane liczbowe i charakterystyka

W gminie Kochanowice wg stanu na dzień 31-12-2015 r. (dane z Urzędu Gminy z Wydziału Ewidencji Ludności) zamieszkiwało 6938 osoby, w tym: 3.549 kobiet i 3389 mężczyzn. Spośród nich system pomocy społecznej w 2015 roku objął wsparciem 140 rodzin (453 osób w rodzinach).

Tabela 3. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy w latach 2013 – 2015

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	159	527
2014	147	470
2015	140	453

Źródło: opracowania własne

Z powyższej tabeli wynika, iż w roku 2015 nastąpił spadek świadczeniobiorców w stosunku do roku 2014.

3. Opis realizacji zadań

3.1 Realizacja zadań z pomocy społecznej

Ośrodek realizuje zadania zlecone Gminie i zadania własne wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Polski,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez Ośrodek, należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującą matką, ojcem lub rodzeństwem,
- sprawianie pogrzebu w tym osobom bezdomnym,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,

- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca z terenu gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Tabela 4. Środki wydatkowane na realizację zadania z pomocy społecznej w latach 2013- 2015

Rok	Zadania własne		Zadania zlecone		Razem	
	PLN	%	PLN	%	PLN	%
2013	816.051,82	34,32	1.561.800,36	65,68	2.377.852,18	100
2014	852.941,24	35,10	1.576.952,94	64,90	2.429.894,18	100
2015	887.208,73	36,26	1.559.672,43	63,74	2.446.881,16	100

Źródło: opracowania własne

Łącznie na realizację zadań z pomocy społecznej w 2015 roku wydatkowano kwotę 2.446.881,16 zł.

Dział Pomocy Środowiskowej organizuje dla osób indywidualnych, rodzin i grup społecznych pomoc, która ma na celu doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rozmiar, forma i rodzaj oferowanej pomocy są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie wsparcia, muszą też służyć umacnianiu rodziny. Potrzeby osoby i rodziny, korzystającej z pomocy są uwzględniane, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

W roku 2015 łącznie przeprowadzono 428 wywiadów środowiskowych. Wpłynęły 630 wnioski. W związku ze złożonymi wnioskami o pomoc wydano 555 decyzji administracyjnych przyznających pomoc.

Tabela 5. Charakterystyka rodzajów świadczeń według kwot przeznaczonych na ich realizację oraz liczba osób objętych daną formą pomocy w latach 2013 - 2015 roku.

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczenia W 2013r	Kwota świadczenia W 2013r	Kwota świadczenia W 2015r	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy w 2013r	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy w 2014r	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy w 2015r
Zasiłki stałe	70.194,00	68.886,00	69.261,00	16	15	17
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	10.691,00	9.958,00	9.161,00	6	3	2
Zasiłki okresowe	33.495,00	24.154,00	23.998,00	37	22	25
Zasiłki celowe i w naturze	120.515,00	114.750,00	125.974,00	115	96	103
Usługi opiekuńcze (w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze)	6.800,00	1.445,00	5.040,00	2	2	1
Posiłek dla dzieci w ramach programu „Pomoc	72.021,00	65.064,00	67.776,00	85	74	70

państwa w zakresie dożywiania"						
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską ekologiczną lub żywiołową	0	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	3.000,00	5.000,00	1.50,00	1	2	1

*Podana jest liczba osób otrzymujących decyzją świadczenia przy zachowaniu zasady, że osoba została wymieniona tylko raz bez względu na rodzaj, liczbę i częstotliwość otrzymywanych świadczeń.

Źródło: opracowania własne

Na podstawie powyższej tabeli można stwierdzić, iż najliczniejszą grupę wsparcia w 2015 r. stanowiły świadczenia – **zasiłki celowe i w naturze** – jest to bieżąca pomoc dla najuboższych mieszkańców gminy przyznawanych jednorazowo. Łącznie na zasiłki celowe wydatkowano kwotę **125.974,00 zł.**, tej formy pomocy skorzystały 103 rodziny. W tej formie pomocy ujęte są również zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w wys. **33.844 zł.**, tą formą pomocy objętych zostało **55 rodzin**.

Na kolejnych miejscach uplasowały się:

- **posiłek dla dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”**,

- **zasiłki okresowe** - zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przysługują w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, bezrobocie, możliwość otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Jego wysokość ustalona jest zgodnie z ustawą i w 2010r. wyniosła 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W 2015 roku z pomocy w formie zasiłków okresowych skorzystały 29 rodziny, które otrzymały w sumie 83 świadczenia. Przestanką do udzielania wsparcia w formie zasiłku okresowego w GOPS w Kochanowicach było przede wszystkim bezrobocie. **Zasiłki okresowe realizowane są w ramach zadań własnych, jednakże na ich realizację gmina otrzymuje dotację.**

Zasiłki stałe – przyznawane są powodu niepełnosprawności, a także z powodu wieku świadczeniobiorcy, dlatego biorąc pod uwagę ogólną tendencję do starzenia się społeczeństwa można spodziewać się, że coraz więcej osób będzie ubiegać się o wypłatę tego rodzaju wsparcia. Łącznie na zasiłki stałe wydatkowano 69.261,00zł. Z tej formy pomocy korzystało 17 rodzin. Ponadto za osoby pobierające zasiłek stały opłacano składki zdrowotne. W 2015 roku odprowadzono 155 składek w wys. 6.234,00 zł.

Zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na zakup opału, żywności, środków czystości i odzieży oraz na dofinansowanie kosztów leczenia i drobnych remontów mieszkań.

Rodzaj świadczenia	Kwota Świadczeń w 2013	Kwota Świadczeń w 2014	Kwota Świadczeń w 2015
Zakup opału	27.650,00	38.740,08	38.050,00
Zakup żywności	21.250,00	25.820,00	29.990,00
Zakup odzieży	1.650,00	2.200,00	2.260,00
Dofinansowanie remontów mieszkań	300,00	4.800,00	550,00

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej świadczeń przyznawanych było na zakup żywności i zakup opału. Poważnym problemem osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej jest zakup opału na zimę. Szczególnie dotyka ten problem osoby samotne, niepełnosprawne, długotrwale chore i bezrobotne.

Zaznaczyć należy, iż z roku na rok dotacje na zasiłki stałe i okresowe maleją.

Przyznane świadczenia – zarówno obligatoryjne, jak i zasiłki celowe przyznane w ramach bieżącej pomocy, wypłacane są w kasie GOPS lub na konta bankowe podopiecznych. W ramach przyznania świadczenia z pomocy społecznej,

W roku 2015 ośrodek wypłacił 1 świadczeniem pieniężnym tj. wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki. Wypłata tego świadczenia wynika z art. 162 § 1 kodeksu

rodzinnego za sprawowanie opieki sąd może przyznać opiekunowi prawnemu wynagrodzenie, które wypłaca ops. Może mieć ono charakter okresowy albo jednorazowy.

Za sprawowanie opieki wypłaca się wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez sąd. Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. O każdej wypłacie Ośrodki informuje pisemnie.

Tabela 6. Charakterystyka osób i rodzin korzystających ze środków społecznych według powodów przyznania pomocy

Przesłanka do udzielenia pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezrobocie	90	285	89	278	83	260
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	51	203	38	160	35	146
Ubóstwo	76	235	79	248	79	238
Niepelnosprawność	41	104	41	102	45	119
Długotrwała choroba	41	95	26	64	27	66
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	162	0	0	34	179
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	7	1	1	0	0
Alkoholizm	5	10	8	19	10	21
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	2	5	0	0

Źródło: opracowania własne

Z powyższego zestawienia wynika, iż dominującym problemem w gminie jest bezrobocie i ubóstwo. Dużą grupę osób korzystających z pomocy ze środków społecznych stanowią rodziny (osoby), w których dominuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego i ochrona macierzyństwa. Znaczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne i przewlekle chore. Należy również zaznaczyć, iż problemy rodzin są złożone. Jednemu problemowi głównemu, jakim jest np. bezrobocie czy alkoholizm, towarzyszy szereg problemów współistniejących: ubóstwo, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Zdecydowanie najliczniejszą grupę osób korzystających ze wsparcia ze środków społecznych stanowią osoby bezrobotne, najczęściej długotrwale, bez prawa do zasiłku. W ostatnim latach zaobserwować można wzrost liczby rodzin gdzie dominującym problemem jest ubóstwo.

3.2 Realizacja rządowego programu „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

1 stycznia 2014 roku weszła w życie uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Przyjęty powyższy program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020 ma na celu m.in. ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży.

Warunkiem otrzymania dotacji budżetu państwa jest zagwarantowanie udziału własnego gminy w wysokości 40% kosztów realizacji zadania w wyjątkowych sytuacjach udział gminy może być niższy, ale nie mniejszy niż 20%. Podobnie jak w latach poprzednich występowało z wnioskiem do Wojewody o zwiększenie dotacji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach realizował Program dożywiania w 2015r. w placówkach, które posiadają bazę żywieniową lub odpowiednie warunki do wydawania produktów żywnościowych. Pomoc w formie posiłku była udzielana ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego w celu zapewnienia zdrowego żywienia. Dzieci i młodzież realizująca obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, którym przyznano pomoc w formie posiłku, spożywały posiłek w szkole lub przedszkolu, jeżeli placówki posiadały warunki pozwalające na przygotowywanie lub wydawanie posiłków.

Dożywianie prowadzone było w 6 placówkach oświatowych na terenie gminy, w strukturze, których funkcjonują:

- 3 przedszkola
- 3 szkoły podstawowe
- 2 gimnazja

Ponadto posiłki wydawane były uczniom szkół poza gminą Kochanowice:

- w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Lublińcu.

Tabela 7. Realizacja Programu dożywiania w latach 2013– 2015

Program dożywiania	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Liczba osób		
Gorący posiłek, w tym:	153	139	139
Dzieci do 7 roku życia	68	51	47
Uczniowie	122	99	102
Dorośli	-	-	-
Dowóz	-	-	-
Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności	212	93	111
Świadczenia rzeczowe	-	-	-
Liczba osób objętych Programem	315*	249*	254*
Liczba doposażonych stołówek	-	-	-
Liczba utworzonych stołówek	-	-	-
Łączny koszt Programu	120.705,00	98.864,00	101.620,00

*Podana jest liczba osób otrzymujących decyzję świadczenia przy zachowaniu zasady, że osoba została wymieniona tylko raz bez względu na rodzaj, liczbę i częstotliwość otrzymywanych świadczeń.

Źródło: opracowania własne

W roku 2014 zmniejszyła się liczba osób korzystająca z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, gdyż z w/w pomocy korzystały rodziny, których dochód gospodarstwa domowego nie przekraczał 100% ustawowego kryterium dochodowego, określonego w art.8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Program dożywiania jest finansowany z budżetu państwa oraz ze środków budżetu gminy. Na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2015r. wydatkowano łącznie 101.620,00zł, w tym:

- środki własne – 27.789,00zł,

- dotacja z budżetu państwa – 73.831,00zł.

We wrześniu 2014 roku Rada Gminy przyjęła program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, który daje możliwość objęcia dożywianiem dzieci, które znalazły się w sytuacji szczególnej.

Pomoc, o której mowa, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej. Środki na zakup takich posiłków są przekazywane przez ośrodek pomocy społecznej na podstawie sporządzonej przez dyrektora szkoły lub przedszkola listy uczniów lub dzieci oraz liczby spożytych posiłków w przyjętym okresie rozliczeniowym (informacje miesięczne).

Liczba dzieci lub uczniów, którym udziela się pomocy na przedstawionych wyżej zasadach, nie może przekroczyć 20 % liczby uczniów i dzieci dożywianych w poszczególnych szkołach lub przedszkolach na podstawie wydanych decyzji administracyjnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w danym miesiącu.

W roku 2015 z w/w pomocy skorzystało 28 dzieci, wydano 3.567 posiłków, a koszt posiłków ogółem wyniósł 10.787,00zł.

3.3 Praca socjalna

Obok wsparcia finansowego bardzo ważne jest również wsparcie niematerialne.

Pracownicy ośrodka zajmują się szeroko pojętą pracą socjalną w środowisku, która polega między innymi na:

- rozwiązywaniu problemów bezrobocia,
- pomocy w uzyskiwaniu świadczeń emerytalno-rentowych,
- pomocy w uzyskiwaniu sprzętu ortopedycznego (współpraca z PCPR),
- pomocy w ustalaniu stopnia niepełnosprawności,
- współpracy ze szkołami i pedagogami,
- pomocy w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie,
- pomocy w podejmowaniu leczenia odwykowego,
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- współpracy z kuratorem, sądem, policją, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Punktem Konsultacyjnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tak więc zakres działań pracowników GOPS stosowanych wobec osób i rodzin korzystających z pomocy jest bardzo rozległy. Wymaga wszechstronnej wiedzy, umiejętności, narzędzi niezbędnych do odpowiedniego pokierowania sprawami ludzi, wspierania ich a nie wyręczania. Działania te mają być skuteczne i efektywne, mają służyć wzmocnieniu rodziny, aktywizować i usamodzielniać. Nasza praca skupia się na tych celach.

Tabela Nr 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2013 - 2014

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2013	Liczba osób w rodzinach w 2013	Liczba rodzin w 2014	Liczba osób w rodzinach w 2014
1	Rodziny dla których jedynym źródłem utrzymania są zasiłki z pomocy społecznej	29	46	30	50
2.	Rodziny usamodzielnione w wyniku pracy socjalnej	8	29	4	16
3.	Rodziny długotrwale korzystające z pomocy społecznej /ponad 3 lata/	52	158	60	178
4.	Rodziny które zostały objęte świadczeniami z pomocy społecznej po raz pierwszy	26	55	20	45

Źródło: opracowania własne

Realizacja postawionych przed Ośrodkiem działań nie była by możliwa gdyby nie ogromne zaangażowanie wszystkich pracowników GOPS.

Praca socjalna świadczona jest osobom lub rodzinom bez względu na wysokość posiadanego dochodu.

3.4 Usługi opiekuńcze i pomoc osobom starszym

Wśród podopiecznych GOPS coraz liczniejszą grupę stanowią osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, długotrwale chore. W przypadku tych osób udzielona pomoc i wsparcie to przede wszystkim przyznanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej oraz poradnictwo w sprawach dotyczących uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, świadczeń rentowych.

GOPS w pierwszej kolejności stara się zapewnić takim osobom pomoc w środowisku poprzez oferowanie np. usług opiekuńczych. Dopiero, jeśli pomoc w takiej formie jest niewystarczająca, rozważa się wydanie skierowania do domu pomocy społecznej.

W 2015 roku w domach pomocy społecznej przebywały 3 osoby. Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej wynosiła 71.260,00 zł. Przewiduje się, że ilość osób ubiegających się o skierowanie do domu pomocy społecznej będzie wzrastać. Ponadto z roku na rok zwiększają się koszty utrzymania mieszkańca w dps. **Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi ok. 2.650,00zł.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach oferuje osobom wymagającym specjalistycznej, fachowej opieki pomoc w ich naturalnym środowisku w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Liczba osób starszych, często długotrwale chorych, niepełnosprawnych rośnie z roku na rok, – dlatego też istnieje potrzeba rozwijania form wsparcia, które umożliwiają pozostawienie tych osób w swoim środowisku zapewniając im godziwe warunki bytu. Dodatkowym argumentem przemawiającym za rozwijaniem takich form pomocy jest znacznie niższy koszt korzystania z nich w porównaniu do utrzymania kosztów mieszkańca domu pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych, gdyż rodzina bądź znajomi nie są w stanie takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i obejmują między innymi:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb,
- w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Odpłatność za w/w usługi ustalana jest wg tabeli opublikowanej w Uchwale Nr XXI/186/08 Rady Gminy Kochanowice z dnia 30 czerwca 2008 roku w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze i kalkulacją kosztów roboczogodziny opieki społecznej.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających ze specyfiki zaburzeń psychicznych, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Rodzaje oraz odpłatność specjalistycznych usług opiekuńczych reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. nr 189, poz. 1598).

W 2015 roku specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi obejmowały:

1. uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
 - a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:
 - samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
 - dbałość o higienę i wygląd,
 - utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze społecznością lokalną,
 - wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
2. pielęgnację - jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
 - a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) uzgodnienie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia.

Tabela 9. Wykaz świadczeń w formie usług opiekuńczych w 2015r.

Rodzaje usług	Ilość osób	Ilość świadczeń	Koszt usług		
			OGÓŁEM	W ramach zadań własnych gminy	W ramach zadań zleconych
Usługi opiekuńcze w tym: usługi opiekuńcze specjalistyczne	1	264	5.040,00	5.040,00	-
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	391	9.161,00	-	9.161,00

Źródło: opracowania własne

W minionym roku z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania korzystała 1 osoba. Świadczenia opiekuńcze w sumie były udzielane 264 razy, na łączną kwotę 5.040,00 zł.

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2014r. skorzystały 2 osoby. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były 391 razy, łączny koszt usług wyniósł **9.161,00 zł**. Świadczenia te są dotowane z budżetu państwa w ramach zadań zleconych gminie.

Zadania opiekuńcze realizowane były przez opiekunki społeczne w ramach umowy zlecenia.

3.5 Realizacja świadczeń rodzinnych

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego (przysługuje również dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne);
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na dojazd lub zamieszkanie).

W 2015 roku realizowane były również zadania przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Wysokość planowanych środków na realizację świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekuna i świadczeń alimentacyjnych w 2015 roku wynosiła 1 668 358,00 zł.

Na wypłatę świadczeń wydatkowano:

- zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku	695.037,00 zł.
- świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy)	510.090,00 zł
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	55 000,00 zł,
- fundusz alimentacyjny	151 015,00 zł,
- zasiłek dla opiekuna	43 195,00 zł,
- składki na ubezpieczenie społeczne za świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych	47 278,00 zł,
- koszty obsługi (świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna)	44.938,00 zł.

Tabela Nr 10. Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2013-2015 przedstawiała się następująco:

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ			KWOTA		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Zasiłki rodzinne	5.663	5.136	4.569	559.040	503.047	456.754
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tego z tytułu:	2.906	2.535	2.027	321.643	287.512	238.283
Urodzenia dziecka	30	20	17	30.000	22.199	17.000

Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	174	162	142	68.333	63.773	54.626
Samotnego wychowywania dziecka	288	278	244	49.920	49.180	43.250
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	274	270	223	20.500	20.360	17.820
Rozpoczęcia roku szkolnego	316	313	273	31.600	31.300	27.200
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	821	622	465	41.050	31.100	24.307
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.003	870	663	80.240	69.600	54.080
Zasiłki pielęgnacyjne	1.638	1.748	1.933	250.614	267.444	295.290
Świadczenia pielęgnacyjne	244	181	179	134.480	135.080	214.800
Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	27	0	9.360	14.040	0
Zasiłek dla opiekuna	-			-	75.747	43.195
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	76	-	0	76.000	36.200	0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	71	55	55	71.000	55.000	55.000
RAZEM	10.540	9.682	8.763	1.346.137	1.374.070	1.303.322

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 11. Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna wyniosły:

RODZAJ SKŁADEK	LICZBA ŚWIADCZEŃ			KWOTA		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	306	258	177	43.021	41.485	47.278
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	52	19	35	2.391	2.356	3.046
RAZEM	358	277	212	45.412	43.841	50.324

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 12. Informacja uzupełniająca o realizacji świadczeń rodzinnych

LICZBA DECYZJI WYDANYCH W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH PRZEZ			
	2013	2014	2015
Organ właściwy w tym:	475	505	401
Decyzje odmowne	15	14	
Decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych	6	5	1
Samorządowe Kolegium Odwoławcze w tym:	3	7	2
Pozostawiających w mocy decyzję organu właściwego	0	0	1
Zmieniających decyzję organu właściwego	1	6	0
Uchylających decyzję organu właściwego i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia	1	1	1

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 13. Informacje statystyczne

Rodziny pobierające świadczenia rodzinne w latach:	2013	2014	2015
Średnia liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	355	344	337
Średnia liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny w tym:	239	217	195
na 1 dziecko	96	86	69
na 2 dzieci	89	84	86
na 3 dzieci	40	37	31
na 4 i więcej dzieci	14	12	9

Źródło: opracowania własne

Na przełomie ostatnich lat obserwuje się tendencję spadkową rodzin pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego.

3.5.1 Fundusz alimentacyjny

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ma na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów oraz wprowadza działania zmierzające do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie więcej niż 500 zł, jeśli dochód nie przekracza 725 zł netto miesięcznie na osobę w rodzinie.

W okresie 01.01.2013 r. do 31.12.2015 r. wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego kształtowała się następująco:

Tabela Nr 14. Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Wiek	Liczba świadczeń			Kwota w złotych		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
0-17 lat	210	264	376	80 450	92 368	137 715
18-24 lat	26	16	34	6 600	5 850	13 300
25 lat i więcej	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	253	236	280	84.313	87.050	151.015

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 15. Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę

Wysokość dochodu	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
bez dochodu	3	2	5
od 0,01 do 100 zł	1	4	2
od 100,01 do 252 zł	4	5	5
od 252,01 do 362,50 zł	3	1	2
od 362,51 do 504 zł	2	3	4
od 504,01 do 583 zł	1	0	1
od 583,01 do 725 zł	0	0	0

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 16. Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego w wysokości

Wysokość świadczenia	Liczba osób		
	2013	2014	2015
do 100 zł	0	0	0
od 100,01 do 200 zł	4	5	2
od 200,01 do 300 zł	3	3	8
od 300,01 do 400 zł	11	12	19
od 400,01 do 500 zł	3	5	7

Źródło: opracowania własne

W 2015 roku dłużnicy alimentacyjni zwrócili w sumie 15 944,43 zł tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które zostały przekazane zgodnie z obowiązującymi przepisami na:

- dochody budżetu państwa przekazano 9 600,08 zł,
- dochody własne gminy wierzyciela przekazano 3 431,19 zł,
- dochody własne gminy dłużnika przekazano kwotę 2 913,16 zł.

Realizując ustawę z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmowano szereg czynności wynikających z przepisów tej ustawy wobec dłużników alimentacyjnych polegających na:

- przeprowadzaniu wywiadów u dłużników alimentacyjnych,
- kierowaniu wniosków do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy,
- kierowaniu wniosków do Starosty o aktywizację zawodową,
- kierowaniu wniosków do Prokuratury o wszczęcie postępowania,
- prowadzeniu korespondencji z innymi instytucjami zajmującymi się realizacją w/w ustawy(Policją, Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu całego kraju, Komornikami Sądowymi, Prokuraturą, Starostwem Powiatowym itp.).

W 2015 roku wystawiono 7 upomnień i 8 tytułów wykonawczych do Urzędu Skarbowego.

Dłużnicy alimentacyjni, którzy uchylają się od płacenia alimentów przez co najmniej pół roku wpisywani są do Krajowego Rejestru Długów. Osoby takie mają kłopoty z uzyskaniem kredytu, nabyciem sprzętu RTV lub AGD na raty, kupnem telefonu komórkowego w abonamencie itp.

W 2015 roku w Krajowym Rejestrze długów wpisanych było 26 osób.

Koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły 4 530,00 zł

3.6 Dodatki mieszkaniowe

W okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 r. rozpatrzono 5 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego. W tym zakresie wydano 4 decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy, w jednym przypadku pozostawiono wniosek bez rozpatrzenia.

Tabela Nr 17. Struktura gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe wypłacone w zasobach	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych			Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Gminnym	28	34	26	2.537,40	3 476,58	1 884,85
Wspólnot mieszkaniowych	10	0	0	1.526,74	0	0
Innym	18	18	10	2.817,58	2 195,25	1 513,86
OGÓŁEM	56	52	36	6.881,72	5 671,83	3 398,71

Źródło: opracowania własne

Realizacja zadania własnego gminy - wypłaty dodatków mieszkaniowych za 2015 r. zamknęła się kwotą 3 398,71 zł, a więc o 2 273,12 zł mniej niż w roku ubiegłym.

3.7 Działalność świetlic środowiskowych

Świetlica środowiskowa jest placówką wsparcia dziennego. Jej głównym zadaniem jest wspieranie rodziny (zwłaszcza tej, która znajduje się w trudnej sytuacji życiowej) w sprawowaniu jej podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Świetlica „Stokrotka” w Kochcicach w 2015r. była czynna:

- w roku szkolnym od poniedziałku do piątku od 14.00 – 18.00
- w czasie ferii zimowych od poniedziałku do piątku od 10.00 – 14.00
- w czasie wakacji od poniedziałku do piątku od 10.00 – 16.00

Praca wychowawcza uwzględniała zainteresowania, potrzeby i oczekiwania dzieci. Zajęcia realizowano według miesięcznych planów pracy świetlicy. W pracy wychowawczej wykorzystano następujące formy pracy środowiskowej:

- pomoc w kryzysach szkolnych (pomoc w nauce, pokonywanie trudności szkolnych w formie zajęć indywidualnych), rodzinnych (rozmowa z rodzicami), rówieśniczych (łagodzenie konfliktów, dochodzenie do kompromisów), osobistych (indywidualny kontakt z wychowankiem),

- zajęcia edukacyjno – wychowawcze, plastyczno - techniczne, muzyczne, sportowe, ruchowe, integracyjne, profilaktyczne, zajęcia z zakresu bezpieczeństwa i edukacji emocjonalnej,
- dożywianie (organizacja posiłków i paczek świątecznych),
- organizacja wycieczek, imprez okolicznościowych,
- stała praca z rodziną dziecka (indywidualny kontakt z rodzicami), współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej, asystentem rodziny, szkołą.

W roku 2015 z placówki skorzystało łącznie 35 dzieci. W placówce pracowało 7 wolontariuszy oraz 2 panie wykonujące prace społecznie użyteczne.

Na działalność świetlicy wydatkowano łącznie kwotę 29.458,80 zł.

Działalność świetlicy środowiskowej w Kochanowicach nadal była zawieszona.

3.8 Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Od stycznia 2013r. Ośrodek realizuje zadania związane z ustawą z 19 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 Nr 149, poz. 887 z późn. zmianami) Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. w/w ustawa porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

W 2015 roku 35 rodzin korzystało z pomocy społecznej gdzie przesłanką udzielenia pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Trzy rodziny zagrożone były odebraniem dzieci do pieczy zastępczej. Rodzinom udzielono wsparcia w formie asystenta rodziny. Ośrodek zatrudnia 1 asystenta rodziny na podstawie umowy o świadczenie usług.

Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi wynosiły 16.400,00 w tym 7.322,00 zł to środki z dotacji Wojewody Śląskiego w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2015, a pozostałe środki pochodziły z budżetu gminy.

Zadania z zakresu w/w ustawy określone są w Gminnym Programie Wspierania Rodziny, z którego sporządzone jest odrębne sprawozdanie.

3.9 Realizacja zadań z zakresu Karty Dużej Rodziny

W dniu 27 maja 2014r. Rząd ustanowił program dla rodzin wielodzietnych, którego celem było promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku, umacnianie i wspieranie oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci wychowujących się w takich rodzinach.

W ramach programu wprowadzona została Karta Dużej Rodziny, jako dokumentu zapewniającego specjalne uprawnienia rodzinom z co najmniej trojgiem dzieci bez względu na dochód w rodzinie.

Na podstawie w/w karty rodziny mogły uzyskać zniżki za wstęp do instytucji podległych ministrom, np. niektórych muzeów, instytucji wystawienniczych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, obiektów rekreacyjno sportowych, kin, na baseny.

Tabela Nr 18. Informacja o realizacji zadań ustawy o Karcie Dużej Rodziny za 2015r.

L.p	Wyszczególnienie	Ogółem	Należna dotacja na realizację programu	Koszty realizacji programu
1	Wnioski rodzin wielodzietnych o wydanie KDR lub duplikatu w tym:	17	214,40	475,08
	- dla nowego członka	-	-	1,79
2	Liczba osób którym zamówiono duplikat karty	6	8,04	8,04
3	Liczba rodzin, którym wydano KDR	23	-	-

4	Liczba osób w rodzinach którym wydano KDR, w tym:	109	-	-
	- rodzice,	41	-	-
	- dzieci,	68	-	-

Źródło: opracowania własne

Z powyższej tabeli wynika, iż w ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych w Gminie Kochanowice w 2015 roku wydano **109** Kart Dużej Rodziny, w tym: 41 dla rodziców i 68 dla dzieci. Koszt realizacji rządowego programu finansowany był ze środków budżetu państwa i wynosił:

- 13,40 zł za jedną rodzinę wielodzietną
- 1,34 zł za wydanie duplikatów Kart (na jednego członka rodziny wielodzietnej)
- 2,68 zł gdy nastąpiła zmiana w liczbie członków rodziny wielodzietnej skutkująca koniecznością wydania kolejnej Karty

3.10 Dział finansowo- księgowy

Dział finansowo – księgowy obsługuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach w oparciu o ustawę o rachunkowości i finansach publicznych (Dz.U. nr 249, poz. 2104 z 30 czerwca 2005r.)

Wyplata świadczeń przyznawanych w formie gotówkowej odbywała się w minionym roku 3 razy w miesiącu w kasie Ośrodka oraz w dodatkowych terminach w uzasadnionych przypadkach, natomiast w sposób ciągły przekazywane były środki stanowiące pomoc w formie dofinansowania do opłat czynszowych, opłat za energię elektryczną, zakupów w sklepach, zakupu opału, przelewów świadczeń na konta osobiste podopiecznych.

Rolą działu jest ewidencjonowanie zdarzeń związanych z realizacją budżetu jednostki, analizowanie procesu realizacji zadań od strony finansowej, przestrzeganie zgodności z przyjętymi w uchwale budżetowej zasadami oraz przygotowanie, wraz z kierownikiem i pracownikami merytorycznymi, projektu budżetu jednostki w oparciu o posiadane informacje. Ponadto dział ten zajmuje się rozliczaniem płac, rozrachunków z ZUS i Urzędem Skarbowym, rozliczaniem wpłat komornika odnośnie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ewidencja prowadzona jest w rozbiciu na poszczególne rodzaje działalności, tak by dochody i wydatki przyporządkowane były realizowanym zadaniom z wyodrębnieniem:

- świadczeń z pomocy społecznej
- świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- ośrodka pomocy społecznej
- usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- zakładowego funduszu świadczeń socjalnych
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto w ramach wyżej wymienionego podziału dokonuje się wydzielenia realizacji zadań według źródeł finansowania z rozbiem na zadania finansowe:

- zadania własne, finansowane z dotacji Wojewody oraz ze środków gminy,
- zadania zlecone, finansowane z dotacji Wojewody,
- Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej.

Tabela Nr 19. Realizacja dochodów Gminy Kochanowice w latach 2014- 2015 w zakresie pomocy społecznej

Zadania realizowane przez GOPS	Plan na dzień 31.12.2014 r	Wykonanie 31.12.2014 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %	Plan na dzień 31.12.2015 r	Wykonanie 31.12.2015r.	Wykonanie/plan (6/5) w %
1	2	3	4	5	6	7
Wynagrodzenia i pochodne, w tym:	539.807,78	486.129,62	90,06	578.103,00	521.297,00	90,17

- środki własne	384.738,00	332.743,19	86,49	405.193,00	354.515,52	87
- dotacja z budżetu państwa	155.069,78	153.386,43	98,91	172.910,00	166.781,48	96,46
Wydatki bieżące, w tym:	2.157.515,22	1.943.764,56	90,09	2.222.025,00	1.925.584,16	86,66
- środki własne	469.412,00	287.248,14	61,00	455.263,00	279.489,46	61,39
- dotacja z budżetu państwa	1.988.103,22	1.656.516,42	98,13	1.766.762,00	1.646.094,70	93,17
Suma	2.697.323,00	2.429.894,18	90,09	2.800.128,00	2.446.881,16	87,38

Źródło: opracowania własne

Prowadzona ewidencja finansowo – księgowa stanowi podstawę sporządzania sprawozdań finansowych jednostki i sprawozdań budżetowych.

4. Inne działania Ośrodka

4.1 Współpraca z innymi podmiotami

Głównym celem nawiązania kontaktów oraz współpracy było rozwiązanie indywidualnego problemu osoby lub rodziny, która we własnym zakresie nie była w stanie rozwiązać danej sprawy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w swoich działaniach współpracuje:

1. W zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:
 - Punkt Konsultacyjno – Informacyjny
 - Policja
 - Sąd Rodzinny
 - Szkoły
 - Placówki Opiekuńcze
 - Prokuratura
- 2.. W zakresie problemów uzależnień:
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - Placówki Opieki Zdrowotnej i leczenia uzależnień
3. W zakresie pomocy osobom bezrobotnym
 - Powiatowy Urząd Pracy
 - Gminne Centrum Kultury i Informacji
4. W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym:
 - Placówki Opieki Zdrowotnej
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych
 - Agencja Pielęgniarska
 - Zakład Pracy Chronionej
5. W zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:
 - Punkt Konsultacyjno – Informacyjny – współpraca polegała na bezpośrednim kierowaniu mieszkańców gminy celem uzyskania bezpłatnych konsultacji specjalistycznych,
 - Policja
 - Sąd Rodzinny
 - Szkoły - Ze szkół pobierano informacje o uczniach, którym rodzice nie są w stanie zapewnić posiłku, by objąć ich pomocą oraz w sprawach dotyczących przemocy w stosunku do dzieci oraz innych niepokojących sygnałów, które mają negatywny wpływ na rozwój dziecka. Informacje te przekazywane są odpowiednim władzom celem zajęcia stanowiska w sprawie,
 - Placówki Opiekuńcze
 - Prokuratura
6. W zakresie problemów uzależnień:
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Bezpośredni kontakt z komisją polegał na kierowaniu osób mających problem z nadmiernym piciem alkoholu do w/w komisji, objęciem w/w osób i rodzin działaniem profilaktycznym. Osoby z problemem alkoholowym motywowano również do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. Podejmowano wobec nich działania edukacyjne oraz uczono nowych nawyków trzeźwości. Członków rodzin przebywających z osobą nadużywającą alkoholu często sprawcą przemocy – otaczano wsparciem, uczono ochrony swoich praw.

W 2015r. dzięki współpracy w Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z wypoczynku letniego skorzystało 21 dzieci . Wyjazd zorganizowany został nad morze do Jastrzębiej Góry oraz 2 dzieci wyjechało na wypoczynek letni do nadmorskiej miejscowości Władysławowo– wypoczynek organizowany był przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.

- Placówki Opieki Zdrowotnej i leczenia uzależnień

7. W zakresie pomocy osobom bezrobotnym

- Gminne Centrum Kultury i Informacji

- Powiatowy Urząd Pracy - celem kontaktów z Powiatowym Urzędem Pracy było usamodzielnienie bezrobotnego w postaci uzyskania zatrudnienia i zarobkowania na utrzymanie rodziny, mobilizowanie do aktywnego poszukiwania pracy, pozyskiwanie aktualnych ofert z urzędu pracy, wyszukiwanie przez pracowników ośrodka ofert pracy i ich uaktualniania. Kierując się chęcią efektywnej pomocy osobom bezrobotnym we wrześniu 2013r. zawarte zostało porozumienie z PUP celem zacieśnienia współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego z uwzględnieniem wdrożenia systemu dwukierunkowej wymiany informacji.

Bezrobotnym klientom Ośrodka oferowano po raz kolejny pomoc w postaci skierowania do **prac społecznie użytecznych**.

Prace społecznie użyteczne są instrumentem aktywizacji społeczno-zawodowej, wprowadzonym od dnia 1 listopada 2005 roku i stanowią element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

W ramach prac społecznie użytecznych w 2015 r. wzięło udział 10 osób bezrobotnych z II i III filaru aktywności. Prace społecznie użyteczne dla 8 osób z II filaru były organizowane w okresie od 1.03.2015r do 30.11.2015r tj. przez okres 8 miesięcy. Miejscem wykonywania tych prac były:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kochcicach,

- Świetlica środowiskowa w Kochcicach,

- Gminne Centrum Kultury i Informacji w Kochanowicach.

Prace społecznie użyteczne dla 2 osób z III filaru były organizowane w okresie od 1.04.2015r do 30.09.2015r tj. przez okres 6 miesięcy. Miejscem wykonywania tych prac był Urząd Gminy Kochanowice.

Realizacja prac społecznie użytecznych pozwala między innymi łagodzić negatywne skutków bezrobocia, uzyskać przez w/w osoby dochody i aktywizować bezrobotnych.

Ogólny koszt prac społecznie użytecznych w okresie 8 miesięcy wyniósł 26.892,00 zł, tj.:

Koszty organizacji prac społecznie użytecznych finansowane są z dwóch źródeł.

W 60% ogólną kwotę pokrywa Powiatowy Urząd Pracy w Lublińcu co stanowiło 16.135,20 zł.

Natomiast pozostałe 40% stanowi udział gminy, który wyniósł 10.756,80 zł.

8. W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym:

- Placówki Opieki Zdrowotnej - współpraca z placówkami służby zdrowia polegała na wzajemnym przekazywaniu informacji o osobach lub rodzinach, które wymagają wsparcia ze strony ośrodka pomocy lub pomocy medycznej, interwencji dotyczącej leczenia,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

- Agencja Pielęgniarska,

- Zakład Pracy Chronionej.

W zakresie pracy socjalnej na rzecz osób niepełnosprawnych, zadaniem pracownika socjalnego była stała współpraca z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności do którego pokierowano osoby na komisję celem ustalenia stopnia niepełnosprawności, wyszukanie placówek w których osoby niepełnosprawne uczą się pokonywać nie tylko bariery wynikające ze stanu zdrowia, lecz również dotyczące kontaktów interpersonalnych, opracowanie planu działania mającego na celu wyczerpanie wszystkich możliwości, które pozwolą osobie niepełnosprawnej funkcjonować aktywnie.

4.2 Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony jest dla osób przewlekłe psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla osób wykazujących inne niż przewlekła choroba psychiczna, przewlekłe zakłócenia czynności psychicznych.

Zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy jest rehabilitacja osób z zaburzeniami psychicznymi, a przede wszystkim poprawa ich funkcjonowania w najbliższym środowisku i na ile to możliwe – powrót do wcześniej pełnionych ról społecznych.

Środowiskowym Domu Samopomocy w Lublińcu umożliwia korzystanie z usług ŚDS mieszkańcom gminy Kochanowice.

Ośrodek przeznaczony jest dla 40 osób dorosłych niepełnosprawnych psychicznie i intelektualnie oraz dla osób wykazujących inny rodzaj niepełnosprawności psychicznej utrudniający realizację potrzeby aktywności, współdziałania z innymi oraz samodzielnego życia. ŚDS mieści się w budynku o powierzchni 470m², dysponującym dobrze wyposażonymi i dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych pracowniami : rękodzielniczą, plastyczną, krawiecką, ceramiczną, salą muzykoterapii, dziennego pobytu

oraz gabinetem rehabilitacyjnym.

Wykwalifikowany personel pomaga osobom z zaburzeniami psychicznymi w trudnym przejściu od leczenia szpitalnego do funkcjonowania w środowisku, świadcząc specjalistyczne usługi opiekuńcze, w szczególności:

- psychiatryczną opiekę zdrowotną,
- opiekę socjalną i prawną,
- zajęcia wspierająco- rehabilitacyjne

Środowiskowy Dom Samopomocy daje także wsparcie rodzinom, integruje środowisko lokalne, przełamując stereotypy i niewiedzę oraz prowadzi działalność edukacyjno- informacyjną na rzecz upowszechniania wiedzy o problemach osób z zaburzeniami psychicznymi, ich potrzebach i oczekiwaniach. Tę barierę niepewności przełamują znakomicie organizowane przez pracowników imprezy integracyjne.

3 sierpnia 2011r. zawarte zostało porozumienie w sprawie objęcia opieką i usługami terapeutycznymi osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnych intelektualnie z terenu naszej gminy. Miesięczny koszt dofinansowania usług ŚDS ponoszony przez gminę wynosił 400,00zł.

W roku 2015r. z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy korzystało 2 mieszkańców gminy.

4.3 Przeciwdziałanie przemocy.

W roku 2011 Rada Gminy w Kochanowicach przyjęła do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kochanowice. Celem głównym programu jest tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmiana zachowań i postaw wobec tego zjawiska. Realizując cele Programu Ośrodek podejmował następujące działania:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą,
- dostarczanie informacji o instytucjach pomocowych,
- praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy,
- pomoc rzeczowa i finansowa rodzinom dotkniętym przemocą.

Od września 2012r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kochanowicach funkcjonuje w Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powołanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego, dało początek do tworzenia współpracy różnych instytucji w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. Członkowie Zespołu i grup roboczych swoje zadania wykonują w ramach swoich obowiązków służbowych.

W związku z powołaniem Zespołu Interdyscyplinarnego, Ośrodek realizuje dodatkowe zadania w tym obszarze.

Do zadań zespołu należy:

- organizowanie spotkań zespołów interdyscyplinarnych.
- opracowywanie statystyk i sporządzanie sprawozdań z zakresu działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez OPS.
- rejestracja zgłoszeń wszczęcia procedury Niebieskiej Karty przez policję lub pracowników socjalnych.
- gromadzenie informacji na temat sytuacji rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie.
- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie.

W roku 2015 w 19 rodzinach prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”, odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 44 spotkań Grup Roboczych.

4.4 Wolontariat

Głównym celem wolontariatu w OPS jest wsparcie klientów pomocą wolontariuszy, poprzez zwiększenie usług pomocy niematerialnej oferowanej przez tutejszy Ośrodek. Formy zaangażowania ochotników są bardzo różne i zależą od potrzeb podopiecznych OPS, najczęściej jednak wolontariusze pomagają dzieciom w odrabianiu lekcji, zajmują się osobami starszymi, niepełnosprawnymi, uczestniczą także w organizacji imprez okolicznościowych.

Najważniejsze prace wykonywane przez wolontariuszy to:

- udzielanie korepetycji i pomoc w nauce uczniom szkół podstawowych, w tym dzieciom z rodzin będących podopiecznymi OPS,
- pomoc przy wydawaniu żywności z programu PEAD

- indywidualna pomoc osobom starszymi i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania
- pomoc w przygotowaniu materiałów informacyjno-reklamowych.

Brak w OPS sali konferencyjnej uniemożliwia kontakty z większą grupą wolontariuszy. Stanowi to poważną przeszkodę w budowaniu pozycji OPS jako lokalnego centrum wolontariatu.

W roku 2015 w świetlicy środowiskowej w Kochcicach pracowało 7 wolontariuszy.

4.5 Inne działania OPS

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach od lipca 2015 roku udziela wsparcia najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy w postaci żywności, jak również możliwości uczestnictwa w różnych działaniach wspierających, edukacyjnych i włączających (warsztaty dietetyczne i dotyczące zdrowego żywienia, warsztaty edukacji ekonomicznej) w ramach Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Żywność dystrybuowana była w formie paczek żywnościowych składających się z produktów następującego typu makaron świderki, ryż biały, kaszę jęczmienną, płatki kukurydziane, mleko UHT, ser żółty, groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, dżem truskawkowy, mielonek wieprzową, klopsiki w sosie własnym, cukier biały, olej rzepakowy.

Tabela Nr 20. Zestawienie liczby osób objętych pomocą żywnościową

Lp.	Nazwa Organizacji (województwo)	Liczba osób objęta pomocą żywnościową										
		Ogółem (wskaźnik rezultatu)	Płeć		Wiek			Grupy odbiorców				
			Kobiety	Mężczyźni	15 lat lub poniżej	65 lat lub powyżej	Pozostałe osoby	Bezdomni	Niepełnosprawni	Bezrobotni	Spółeczności marginalizowane	Osoby z pozostałych grup
I	GOPS Kochanowice	446	213	233	155	11	280	0	65	72	0	309
ogółem		446	213	233	155	11	280	0	65	72	0	309

W 2015 roku powyższej pomocy udzielono 446 osobom.

Tabela Nr 21. Informacja o przeprowadzonych działaniach w ramach środków towarzyszących w ramach POPŻ

Miesiąc	Rodzaj przeprowadzonego działania	Liczba osób biorących udział
Lipiec 2015	Warsztat edukacji ekonomicznej	28
Sierpień 2015	Warsztat dietetyczny	11
Wrzesień 2015	Warsztat dietetyczny	14
Październik 2015	Warsztat edukacji ekonomicznej	20
Listopad 2015	Warsztat edukacji żywieniowej	15
Grudzień 2015	Warsztat dietetyczny	15

Tabela Nr 22. Zestawienie ilości poszczególnych rodzajów artykułów spożywczych przekazanych osobom najbardziej potrzebującym łączna ilość

art. skrobiowe					art. mleczne			art. warzywne i owocowe				art. mięsne		cukier	tluszcze
makaron świderki	ryż biały	kasza jęczmienna	płatki kukurydziane	kawa zbożowa instant	mleko UHT	ser podpuszczko wy dojrzewający	ser topiony	grozek z marchewką	koncentrat pomidorowy	dżem truskawkowy	sok jabłkowy	mielonka wieprzowa	klopsiki w sosie własnym	cukier biały	olej rzepakowy
ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w litrach)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w litrach)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)	ilość (w kg)
1454	1669	1 247,50	619,5	419,8	2 908	832,8	547,1	667,6	732,32	1 134,12	1 256	1 156,40	1 053,15	1 652	843

Łączna ilość rozdysponowanej pomocy żywnościowej – 18 ton i 192 kg

5.Podsumowanie

W ostatnich latach wzrósł popyt na usługi pomocy społecznej, co wymaga od pracowników szerokiej wiedzy, umiejętności i bardziej efektywnej pracy.

Ze statystyk Ośrodka wynika, iż w roku 2015 nieznacznie zmniejszyła się liczba rodzin objętych pomocą finansową. Beneficjentami pomocy społecznej pozostają osoby najuboższe obciążone wieloma deficytami i ograniczeniami. Dokonujące się zmiany w obszarze polityki społecznej i wzrost zadań nakładanych na Ośrodek powoduje, że pracownicy socjalni muszą podejmować wiele innych działań na rzecz beneficjentów. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Gminie Kochanowice ujmowane są w corocznej Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej.

.....
/Podpis Kierownika OPS/

WOJT
mgr inż. Andrzej Czech